

Напр.: ROM – Read Only Memory
RAM – Random Access Memory
SIP – Single In-line Package
SDLC – Synchronous Data Link Control
TCP/IP – Transmission Control Protocol/Internet Protocol

Чисельні комп'ютерні іновачії входять до складу української мови разом з розвитком науки і техніки. В умовах відсутності певного поняття для позначення явища або об'єкта, процес номінації відбувається двома шляхами: новий термін запозичується з іншої мови разом з асиміляцією явища або поняття; або номінації відбувається засобами, існуючими у мові (напр., надання нового значення існуючим словам). Дослідження показують, що при перекладі комп'ютерних термінів українською мовою використовуються наступні методи:

- 1) транслітерація (транскрипція)
- 2) калькування
- 3) експлікація
- 4) переклад на основі аналогії (із застосуванням стандартної лексики в іншому значенні)

Шляхом транслітерації або транскрипції були запозичені такі терміни, як *Інтернет, чат, хакер, принтер, комп'ютер, файл, сайт, драйвер* та інші.

Під калькуванням розуміють переклад частин іншомовного слова (складного, похідного або словосполучення) з подальшим складанням елементів в одне ціле. Прикладами калькування є переклад таких термінологічних словосполучень, як: *access code – код доступу, autorepeat – автоматичний повтор, absolute disc read – абсолютне зчитування з диску*.

Одним з поширених способів перекладу комп'ютерних термінів, що використовується задля адекватного відбиття семантики терміна, є експлікація. Експлікація полягає у поясненні нового терміну засобами, що існують у мові перекладу. Особливо ефективним даний засіб є при перекладі багатокomпонентних словосполучень, елементи яких не мають у мові перекладу відповідних еквівалентів. Напр., *Random Access Memoгу – запам'ятовуючий пристрій з вільною вибіркою, cache hit – успішний пошук у кеш-пам'яті*.

Лексичні одиниці української мови, так само як і англійської, розвивають нові значення задля позначення нових понять і об'єктів. Прикладами функціонування лексичних одиниць у новому лексико-синтаксичному варіанті є такі терміни, як *мультиплікація "оживлення", меню "список команд", програма "комп'ютерна"*. Більшість з цих новоутворень пройшла синхронний шлях разом з англійськими термінами у процесі розвинення нового значення, тому точніше було б вважати, що було запозичене нове значення, а не лексична одиниця.

Таким чином, термінологічна система галузі інформаційних технологій має динамічний характер, про що свідчить виникнення нових лексичних утворень для позначення іновачійних розробок у цій галузі.

РОЗВАЖАЛЬНА ФУНКЦІЯ ДЕЯКИХ СТИЛІСТИЧНИХ ПРИЙОМІВ

Столяренко В.М. (Суми)

Вибір теми даної статті об'єктивується тенденціями сучасної лінгвістики до вивчення широкого кола стилістичних засобів та розроблення механізмів їх перекладу.

Як будь-який інший стилістичний засіб, гра слів залежить від контексту. Але контекст може бути досить розширеним, іноді дорівнювати цілому літературному твору. Наприклад, назва однієї п'єси Оскара Уальда, *"The Importance of Being Earnest"*, містить в собі гру слів, що побудована на співзвуччі, так як і'мя героя співпадає з прикметником *earnest* (серйозний). Усім видам гри слів притаманне те, що вони протиставляють одне до одного два, а то й декілька виразів, які мають різні значення, але однакову або ж подібну форму. Саме через це переклад гри слів є досить складним. Кожна мова інтегрує форму і значення досить довільним і специфічним чином. Такого типу поєднання формальної схожості та семантичної розбіжності можливе у висловлюванні певної мови, а при перекладі іншою створює суттєві труднощі.

Аналізуючи гру слів, звичайно, не можна не згадати про відомий твір Льюїса Керола "Аліса у країні мрій", у якому можна знайти чимало прикладів використання стилістичного прийому *rip*. Скажімо, у фрагменті, коли Аліса розмовляє із Зайцем про час:

англ.: – *I dare say you never even spoke to Time!*

– *Perhaps not, but I know I have to beat time when I learn music.*

– *Ah! That accounts for it, he won't stand beating.*

Тут автор використовує гру слів "to beat time" ("відбивати такт"), що представляється як засіб порушення фразеологічної єдності, шляхом відтворення основного значення дієслова "to beat" ("бити"). Перекладач переклав цей уривок більш зрозуміло для нашого читача, але при цьому зберіг гру слів:

рос.: – *Ты о нем вообще, наверно, в жизни не думала!*

– *Нет, почему, иногда, особенно на уроках музыки, я думала - хорошо бы получше провести время...!*

– *Все понятно! Провести Время?! Ишь, чего захотела! Время не проведешь! Да и не любит он этого!*

Або, наприклад, розглянемо таку фразу Аліси:

Curiouser and curiouser! - cried Alice (she was so much surprised that for the moment she quite forgot how to speak good English).

Аліса невірно використовує форму ступеня порівняння прикметників. А в перекладі ця фраза звучить так:

Ой, все чудесится и чудесится! - закричала Алиса (она была в таком изумлении, что ей уже не хватало обыкновенных слов, и она начала придумывать свои).

Для адекватного перекладу гри слів необхідно прийняти до уваги наступні фактори:

– значимість гри слів з погляду: а) тематики (як тісно гра слів переплітається з контекстом взагалі?); б) семіотики (чи спирається гра слів на невербальний контекст, який може бути матеріально зафіксованим, як це буває при перекладі фільмів та театральних вистав?); в) риторики (яку прагматичну мету переслідують гра слів; чи має, наприклад, гра слів включати гумористичний підтекст, чи вона повинна створювати сприятливу атмосферу для успішного продажу товарів під час їх реклами?);

– сферу використання слів, які сприяють адекватному визначенню семантики виразів, тобто яку функцію має виконувати гумористично-дотепний текст для реципієнтів МП;

– існуючі до цього норми перекладу;

– сприйняття гри слів в культурі МП або ж її субкультури, наприклад, в англійській культурі гра слів вживається частіше, ніж в німецькій, та сприйняття семантичного змісту гри слів (наприклад, двоякі натяки в різних культурах по різному сприймаються);

– можливу одночасну присутність тексту оригіналу у часовій та просторовій близькості до перекладу або можливість розуміння читачем чи слухачем МП певною мірою МО (наприклад, при видавництві двома мовами, субтитрах фільмів, послідовному перекладі на конференціях тощо);

– умови праці перекладача (обмеженість у часі, фінансова привабливість, можлива колективна робота), які дозволяють йому або не дозволяють виконати, по-можливості, усі вимоги, які потребують великих затрат у часі.

DIE ZEICHENSETZUNG IN DER DEUTSCHEN SCHRIFTSPRACHE

Сухарчук Є.Л. (Суми)

Betonung und Pausen, Mienenspiel und Gesten erleichtern das Verstehen des gesprochenen Wortes. Das geschriebene Wort muß auf dieses Mittel verzichten und statt dessen besondere Zeichen (Satzzeichen), verwenden, z.B. solche der Frage, des Ausrufs, der Trennung, des Hinweises.

Die Satzzeichen sind Grenz- und Gliederungszeichen. Sie dienen insbesondere dazu, einen geschriebenen Text übersichtlich zu gestalten und ihn dadurch für den Lesenden überschaubar zu machen. Zudem kann der Schreibende mit den Satzzeichen besondere Aussageabsichten oder Einstellungen zum Ausdruck bringen oder stilistische Wirkungen anstreben.

Zu unterscheiden sind Satzzeichen

- zur Kennzeichnung des Schlusses von Ganzsätzen: Punkt, Ausrufezeichen, Fragezeichen

- zur Gliederung innerhalb von Ganzsätzen: Komm, Semikolon, Doppelpunkt, Gedankenstrich, Klammern

- zur Anführung von Äußerungen oder Textstellen bzw zur Hervorhebung von Wörtern oder Textteilen: Anführungszeichen

Daneben dienen bestimmte Zeichen

- zur Markierung von Auslassungen: Apostroph, Ergänzungsstrich, Auslassungspunkte

- zur Kennzeichnung der Wörter bestimmter Gruppen: Punkt nach Abkürzungen bzw. Ordinalzahlen, Schrägstrich.

Besondere Schwierigkeiten bereitet die Anwendung des Beistrichs.

Der Beistrich - das Komma

Innerhalb des Satzes ist der Beistrich der Ordner, der auf die Sinnzusammenhänge und damit auf die Betonung hinweist.

Im großen und ganzen sind die Regel für Beistrichverwendung allgemein in der deutschen wie in der Ukrainischen Schriftsprache sind die gleiche. Für uns ist sehr wichtig zu erkennen, wenn sie sich unterscheiden.

z.B. Der Beistrich im Datum

Kiel, 7.5.89 Ulm, den 7.November 2008, Hof am 7.Mai 2008.

Morgen, Dienstag, den 8.Oktober, 19 Uhr findet die Sitzung stat.

Am freitag, dem 4. d.M., gegen 7.15 Uhr kamen wir in Sumy an.

Der Punkt ist das Schlußzeichen eines in Satzform ausgedrückten Gedankens. Er verlangt Senkung der Stimme. Der Punkt (kein Fragesetchen!) steht nach dem abhängigen Fragesatz und nach der abhängigen Rede.

Der Kunde wollte wissen, wieviel ein viertel Kilo der Ware kostet.

Punkte ersetzen Worte, die der Leser selbst au ergänzen vermag.

Was due nicht willst, daß man die tu...

Der Punkt steht nach den Zoffern der Ordnungszahlen.

Am Sonntag, dem 10.Juli v.J. erreichen wir das Reiseziel.

Man beweinte den Tod Karls V. (hier fehlt der zweite Punkt).

Der Punkt teilt bei den Zeitangaben die Stunden und Minuten ab.

7.05 Uhr (sieben Uhr fünf), 0.08 Uhr (null Uhr acht).

Dezimalstellen Trennt man durch Beistrich ab: 7,1 m; 7,15 DM; 7,150 kg.